

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 16. mai 2022 mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Avtalemessige forutsetninger

Grunnlaget for den inngåtte avtalen er regjeringens politiske plattform, regjeringens forslag til endringer i budsjettet for 2022 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022), budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti i Innst. 8 S (2021–2022), Stortingets behandling av Meld. St. 13 (2020–2021) *Klimaplan for 2021–2030* i Innst. 325 S (2020–2021) og Klimaavtalen med jordbruket.

Koronapandemien, flaskehals i logistikk, kraftige prisøkninger på energi og andre innsatsfaktorer, nasjonalt og internasjonalt, og krigen i Ukraina har satt verdens og Norges matproduksjon i en ekstraordinær situasjon. Verdens matpriser nådde i mars sitt høyeste nivå noensinne iflg. FAO. Etter at Stortinget vedtok jordbruksoppgjøret i juni i fjor, har jordbruket opplevd en ekstraordinær kostnadsvekst for gjødsel, bygningsmaterialer, fôr, strøm, drivstoff, emballasje, frakt m.m. Etter Stortingets vedtak om fjorårets oppgjør, er det bevilget om lag 1 500 mill. kroner ekstra til jordbruket, og lagt til rette for høyere prisuttak i markedet.

Til tross for det viste Budsjettnemndas tallgrunnlag en betydelig inntektssvikt i forhold til forutsetningene for Stortingets vedtak om jordbruksoppgjøret i 2021. Partene er enige om at det er behov for 2 400 mill. kroner i 2022 for å kompensere for inntektssvikten sammenlignet med forutsetningene for Stortingets vedtak. Partene har lagt vekt på å gi kompensasjon og forbedre inntektsmulighetene ut over det allerede i 2022, pga. kostnadssituasjonen i næringen. Avtalen omfatter betydelige tiltak både i 2022 og 2023.

Av hensyn til næringens konkurransekraft legger partene til grunn at deler av prisøkninger og kostnadskompensasjon kan reverseres dersom kostnader og verdensmarkedspriser går tilbake til mer normale nivåer. Det vil blant annet gjelde midlertidig omlegging av markedsordningen for korn, økning i øvre prisgrenser, målpriser og annen særskilt kompensasjon.

Situasjonen i internasjonale markeder gjør at tallgrunnlaget som ligger til grunn for avtalen er usikkert. Under forhandlingene fikk partene informasjon om at nitratprisene i det norske markedet ble redusert med vel 30 pst. fra mai. Gjødselprisene vil trolig være klart lavere når gjødselsalget for produksjonssesongen 2023 starter, enn det som lå til grunn for krav og tilbud og den inngåtte avtalen. Det er på det nåværende tidspunkt usikkert hvordan gjødselprisene vil utvikle seg. Partene kan møtes høsten 2022 for en ny vurdering av om det er nødvendig å nedjustere kompensasjonen for gjødselpriser.

Partene viser til regjeringens politiske plattform og Innst. 8 S (2021-2022) og legger til grunn at årets jordbruksoppgjør er starten på å tette et inntektsgap og at regjeringen vil kommet tilbake til saken etter at Grytten-utvalget har lagt fram sin rapport.

Partene understreker viktigheten av et velfungerende tollvern og peker på handlingsrommet innenfor WTO-avtalen.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2022 – 30. juni 2023
- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150, for kalenderåret 2022 og 2023
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2022
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

Partene er enige om de endringene som framgår av denne protokollen og vedlagte fordelings skjema. For saker som ikke er omtalt i protokollen, vises det til statens tilbud av 5. mai 2022.

2 Økte inntektsmuligheter i 2022 og 2023

Partene er enige om tiltak som gir en samlet økning i inntektsmulighetene for 2022 og 2023 som vist i tabell 2.1, sammenlignet med 2022 før oppgjør.

Tabell 2.1 Økning i inntektsmuligheter for 2022 og 2023, sammenlignet med 2022, før oppgjør.

	2022	2023
Endring i målpriser 1)	1 207	1 488
Endret bevilgning på kap. 1150	2 000	5 505
Overførte midler	63	-
Endret verdi av jordbruksfradraget	298	367
Sum, mill. kroner	3 568	7 360

1) Deler av prisøkningene kan reverseres i fremtidige forhandlinger.

Avtalen innebærer at målprisene økes med et fullt årsutslag på 1 488 mill. kroner. Effekten av målprisøkningene i 2022, slik de regnskapsføres i grunnlagsmaterialet, blir 1 207 mill. kroner. Økning i målprisene går fram av vedlagte fordelings skjema.

Bevilgningen over budsjettet til jordbruksavtalen økes med 2 000 mill. kroner i 2022 og ytterligere 3 505 mill. kroner i 2023, til en økning på 5 505 mill. kroner sammenlignet med budsjett for 2022, før oppgjør. Totalt for 2022 og 2023 vil det bli utbetalt 7 505 mill. kroner mer enn budsjettet for 2022, før oppgjøret.

Avtalen har lagt til grunn tekniske forutsetninger slik de framgår av tabell 2.2. Tabellen viser prognoser for kalenderåret 2023, for endringer i inntekts- og kostnadsposter som ikke er avtalebestemt.

Tabell 2.2 Tekniske forutsetninger for avtalen

	Grunnlag Mill. kr	Volum	Pris	Sum Mill. kr
1. Produksjonsvolum	39 065			0
2. Prisendring på varer uten målpris	18 881		6,9 %	1 303
3a Gjødning ¹⁾	3 080			1 790
3b Kraftfôr	9 629		4,8 %	460
3c Energi	3 724			0
3d Andre driftskostnader	11 114		2,6 %	290
3. Sum driftskostnader	27 159			2 540
4. Kapitalslit og leasing	10 133			373
5. Normalisert realrentekostnad	303			948
6. Arbeidsforbruk	15 847	-1,2 %	3,8 %	405
A. Sum lik prosentvis vekst, før komp. 2022				2 963
B. Kompensasjon for inntektsutvikling fra 2020-2022	2 400		3,8 %	2 491
SUM, rammebehov ved lik pst. etter komp. 2022				5 455
C. Økning fra prosent til kronemessig lik utvikling				287
D. Nivåheving i 2022 og ytterligere i 2023				1 618
SUM, ramme				7 360

1) Anslått i april 2022.

Avtalen legger til rette for en nivåheving i inntektsmulighetene i 2022, ut over kompensasjonen på 2 400 mill. kroner for kostnadsvekst og sviktende inntektsutvikling, sammenlignet med forutsetningene fra Stortingets vedtak i 2021. I tillegg kommer en ytterligere nivåheving i 2023, ut over inntektsveksten for andre grupper. Til sammen utgjør nivåhevingen om lag 40 000 kroner per årsverk fra 2022, etter kompensasjon på 2 400 mill. kroner. Partene er enige om en finansiering og et anslag for økning i inntektsmuligheter i 2022 og 2023 som vist i tabell 2.2.

Under forhandlingene fikk partene informasjon om at nitratprisene i det norske markedet ble redusert med vel 30 pst. fra mai. Det ventes at prisene på fullgjødning også vil falle betydelig i inngangen til ny sesong 1. juli. Partene har likevel opprettholdt anslagene i tabell 2.2. Det gir jordbruket trygghet for at de økte inntektsmulighetene kan realiseres også ved et høyere prisnivå på gjødning enn ved inngangen til kommende sesong.

Med et klart lavere prisnivå på gjødning ville de økte inntektsmulighetene kunne vært realisert med langt lavere økonomisk ramme. Vesentlig lavere gjødselpriser enn i tabell 2.2, vil gi større vekst i inntektsmulighetene enn lagt til grunn for avtalen. Partene kan møtes høsten 2022 for en ny vurdering av om det er nødvendig å nedjustere kompensasjonen for gjødselpriser.

3 Utslag på referansebrukene

Budsjettnemndas sekretariat har beregnet det kvantumsfaste isolerte utslaget av pris- og tilskuddsendringer i avtalen for 2023, inkludert forutsetninger om pris- og kostnadsendringer og økt utnytting av jordbruksfradraget, tilsvarende forutsetningene i tabell 2.2.

Tabell 3.1 Beregnet kvantumsfast helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2023, inkl. endret verdi av jordbruksfradraget. Kroner per årsverk.

Referansebruk ¹	2021	2022	2023	2023-	2023-
	A	før oppgjør B	C	2022 C-B	2021 C-A
1 Melk. 31 årskyr	389 900	352 900	443 900	91 000	54 000
2 Korn. 513 dekar	276 800	-32 300	302 400	334 700	25 600
3 Sau. 170 vinterfôra	203 100	187 500	346 500	159 000	143 400
4 Melkegeit. 143 årsgeiter	512 900	478 600	546 000	67 400	33 100
5 Svin/korn. 53 avlssvin	657 000	718 600	903 000	184 400	246 000
6 Egg/planteprod. 7.100 høner	685 400	624 500	825 200	200 700	139 800
7 Poteter 128 daa + 313 daa korn	572 900	460 500	609 800	149 300	36 900
8 32 ammekyr	271 600	225 300	403 500	178 200	131 900
9 51 dekar frukt og bær	370 600	369 200	464 200	95 000	93 600
10 113 daa grønnsaker + korn	611 500	495 800	636 900	141 100	25 400
11 Fjørveslakt og planteprodukter	724 200	373 100	640 500	267 400	-83 700
12 Økologisk melk. 29 årskyr, landet	394 600	388 100	510 400	122 300	115 800
13 Melk. 16 årskyr, landet	348 000	328 700	418 300	89 600	70 300
14 Melk. 51 årskyr, landet	422 200	370 900	465 800	94 900	43 600
15 Melk. 68 årskyr, landet	472 600	415 000	529 700	114 700	57 100
16 Melk. 39 årskyr, Østlandet (1 og 3)	456 800	409 600	538 400	128 800	81 600
17 Melk. 28 årskyr, Østlandet (5a)	366 300	327 000	414 700	87 700	48 400
18 Melk. 36 årskyr, Jæren (2)	419 500	387 500	497 300	109 800	77 800
19 Melk. 29 årskyr, Vestlandet (5b)	368 900	335 600	423 000	87 400	54 100
20 Melk. 38 årskyr, Trøndelag (4)	368 100	327 000	411 400	84 400	43 300
21 Melk. 29 årskyr, Nord-Norge (6,7)	425 200	386 300	467 500	81 200	42 300
22 Korn. 327 daa, Østlandet	154 900	-119 200	236 700	355 900	81 800
23 Korn. 801 daa, Østlandet	413 400	116 000	447 200	331 200	33 800
24 Sau. 156 vinterfôra, Sør-N (5a, 5b)	176 800	162 900	315 300	152 400	138 500
25 Sau. 183 vinterfôra, Nord-N (6,7)	274 400	245 600	394 900	149 300	120 500
26 Sau. 85 vinterfôra, landet	82 400	66 400	204 900	138 500	122 500
27 Sau. 295 vinterfôra, landet	307 200	281 500	412 800	131 300	105 600
28 Ammeku 30 kyr (5a, 5b, 6, 7)	297 000	247 700	408 800	161 100	111 800
29 Ammeku 34 kyr (1, 3, 4)	246 400	198 000	365 900	167 900	119 500
30 Ammeku 46 kyr, landet	345 000	293 500	506 100	212 600	161 100

1. Parentesene angir hvilken arealtilskuddssone de ulike referansebrukene er plassert i.

4 Ekstrautbetaling i 2022

Partene er enige om å kompensere inntektssvikten i 2022 på 2 400 mill. kroner, og i tillegg gi økte inntektsmuligheter. Dette gjøres gjennom målprisøkninger fra 1.7.22, jf. tabell 2.1, og en tilleggsbevilgning over budsjettet på 2 000 mill. kroner.

Av den samlede målprisøkningen tilsvarende 1 488 mill. kroner, beregnes 1 207 mill. kroner å få inntektsvirkning i 2022. Partene viderefører ordningen med prisnedskrivning av norsk korn med økte satser, i tillegg til en midlertidig ordning med prisnedskrivning av importerte råvarer til kraftfôr. Endringene som gjøres i markedsordningen for korn krever

en bevilgning på om lag 537 mill. kroner i 2022. Av den samlede foreslåtte budsjettøkningen på 2 000 mill. kroner, vil om lag 1 450 mill. kroner komme som en ekstrautbetaling av produksjonstilskudd i 2022. Partene er enige om å utbetale budsjettkompensasjonen gjennom ordninger/satsene som er omtalt i tabell 4.1. I tabellen er det lagt inn satsjusteringer tilsvarende et økt budsjett på 2 000 mill. kroner, samt fordelt ledige overførte midler fra 2021 på 63 mill. kroner, fratrukket forhåndsdisponerte midler på i underkant av 6 mill. kroner.

Utbetalingen skal skje så raskt det lar seg gjøre etter Stortingets vedtak om årets jordbruksoppgjør. Utbetalingen skjer i september basert på søknadsrundene oktober 2021 og mars 2022. De som starter opp i 2022 får utbetaling i februar 2023.

Tabell 4.1 Ordninger/satser til ekstrautbetaling 2022

Ordning	Sats, kr/kg	Bevilgning, mill. kroner
<u>Tilført Landbrukets utviklingsfond</u>		57,3
<u>Tilskudd ved avlingssvikt</u>		9,0
<u>Distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker</u>		
Tomat	0,50	2,4
Agurk	0,50	2,7
Salat	0,15	1,2
<u>Prisnedskrivningstilskudd korn</u>		536,6
<u>Husdyrtilskudd</u>		
Melkekyr	1430	305,9
Ammekyr	800	85,9
Andre storfe	179	102
Melkegeit og melkesau	450	15,7
Sau og ammegeit	200	190,3
Avlsgris	75	1,7
Slaktegris	7	8,3
Verpehøner	7	23,4
Rugeegg	0,50	24,4
Gås, kalkun, and	3	8,1
Slaktekylling	0,85	61,6
Bifolk	10	0,5
Hjort over 1 år	200	1,0
<u>Areal- og kulturlandskapstilskudd</u>		
Arealtilskudd grovfôr	87	513,9
Arealtilskudd korn	30	88,2
Arealtilskudd potet	75	8,7
Arealtilskudd grønnsaker	75	5,3
Arealtilskudd frukt	75	1,7
Arealtilskudd bær	75	1,5
Sum inkl. justert bevilgningsbehov		2 057,3

Partene er enige om å midlertidig suspendere taket for utbetaling av husdyrtilskudd per foretak for denne ekstra utbetalingen.

Tabell 4.2 Beregnet kvantumsfast helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2022, inkl. endret verdi av jordbruksfradraget. Kroner per årsverk.

Referansebruk ¹	2021	2022	2022	2022-	2022-
	A	før komp. B	etter komp. C ²	2022 C-B	2021 C-A
1 Melk. 31 årskyr	389 900	352 900	422 900	70 000	33 000
2 Korn. 513 dekar	276 800	-32 300	577 400	609 700	300 600
3 Sau. 170 vinterfôra	203 100	187 500	242 600	55 100	39 500
4 Melkegeit. 143 årsgeiter	512 900	478 600	543 400	64 800	30 500
5 Svin/korn. 53 avlssvin	657 000	718 600	853 900	135 300	196 900
6 Egg/planteprod. 7.100 høner	685 400	624 500	804 300	179 800	118 900
7 Poteter 128 daa + 313 daa korn	572 900	460 500	744 300	283 800	171 400
8 32 ammekyr	271 600	225 300	314 600	89 300	43 000
9 51 dekar frukt og bær	370 600	369 200	427 100	57 900	56 500
10 113 daa grønnsaker + korn	611 500	495 800	718 200	222 400	106 700
11 Fjørflak og planteprodukter	724 200	373 100	807 800	434 700	83 600
12 Økologisk melk. 29 årskyr, landet	394 600	388 100	452 800	64 700	58 200
13 Melk. 16 årskyr, landet	348 000	328 700	376 200	47 500	28 200
14 Melk. 51 årskyr, landet	422 200	370 900	464 000	93 100	41 800
15 Melk. 68 årskyr, landet	472 600	415 000	527 200	112 200	54 600
16 Melk. 39 årskyr, Østlandet (1 og 3)	456 800	409 600	516 700	107 100	59 900
17 Melk. 28 årskyr, Østlandet (5a)	366 300	327 000	393 800	66 800	27 500
18 Melk. 36 årskyr, Jæren (2)	419 500	387 500	464 600	77 100	45 100
19 Melk. 29 årskyr, Vestlandet (5b)	368 900	335 600	395 800	60 200	26 900
20 Melk. 38 årskyr, Trøndelag (4)	368 100	327 000	412 200	85 200	44 100
21 Melk. 29 årskyr, Nord-Norge (6,7)	425 200	386 300	451 600	65 300	26 400
22 Korn. 327 daa, Østlandet	154 900	-119 200	471 000	590 200	316 100
23 Korn. 801 daa, Østlandet	413 400	116 000	724 800	608 800	311 400
24 Sau. 156 vinterfôra, Sør-N (5a, 5b)	176 800	162 900	212 300	49 400	35 500
25 Sau. 183 vinterfôra, Nord-N (6,7)	274 400	245 600	306 800	61 200	32 400
26 Sau. 85 vinterfôra, landet	82 400	66 400	121 000	54 600	38 600
27 Sau. 295 vinterfôra, landet	307 200	281 500	349 100	67 600	41 900
28 Ammeku 30 kyr (5a, 5b, 6, 7)	297 000	247 700	322 200	74 500	25 200
29 Ammeku 34 kyr (1, 3, 4)	246 400	198 000	304 900	106 900	58 500
30 Ammeku 46 kyr, landet	345 000	293 500	404 600	111 100	59 600

1. Parentesene angir hvilken arealtilskuddssone de ulike referansebrukene er plassert i.

2. Tallene er ikke direkte sammenlignbare med statens tilbud, der det ble benyttet en lavere kostnad på kunstgjødsel. Det er også rettet en feil i referansebruk nr. 29.

5 Markedsordningen for korn

Partene er enige om at det i en situasjon med unormalt høye priser på korn og kraftfôr-råvarer internasjonalt er behov for å gjøre midlertidige endringer i markedsordningen for

korn. Det er ikke mulig å se for seg at årets jordbruksoppgjør skal legge opp til at kornprisen i Norge, etter prisnedskrivning, skal være lavere enn priser for importert korn levert til Norge. Over tid er det grunn til å forvente at internasjonale priser vil finne et nytt normalnivå som er lavere enn i dag, og lavere enn norsk kornpris. Tiltak satt inn i denne ekstraordinære situasjonen må derfor være midlertidige. Det er særlig viktig at ikke norsk landbruks konkurransekraft svekkes som følge av videreføring av ekstraordinære tiltak, etter at markedene finner sitt nye normalnivå.

For å sikre gjennomføring, forutsigbarhet og at internasjonale forpliktelser opprettholdes, mener partene at det er viktig at det i størst mulig grad gjøres tilpasninger i etablerte systemer. Partene er derfor enige om en løsning der prisnedskrivningstilskuddet for korn blir videreført og økt tilsvarende økning i prisen for fôrkorn, samt at prisnedskrivning også vil kunne benyttes for importert karbohydratråvare. Partene er videre enige om at endringen i markedsordningen for korn skal sikre at råvarekostnadene for karbohydrat-råvare til kraftfôr ikke skal endres som følge av endrede målpriser på korn, eller ustabile priser på karbohydratråvarer internasjonalt. Endringene skal heller ikke medføre at importert proteinråvare blir mer attraktiv som energiråvare i kraftfôr. Løsningen er fleksibel, prisnedskrivningen for importert vare går mot null og erstattes av en tollsats innenfor de auksjonerte tollkvotene dersom internasjonale priser faller. Prisnedskrivingssatsen øker med økende verdensmarkedspris.

Partene er enige om at prisnedskrivningstilskuddet fortsatt skal gjelde for matkorn. Partene vurderer at de ekstraordinære høye prisene for matkorn på verdensmarkedet gir norsk matmel og bakeindustri en styrket konkurransesituasjon ift. importere produkter, og er derfor enige om at matkorntilskuddet midlertidig settes til null fra 1. juli 2022. Partene erkjenner at matmelindustrien får økt råvarepris tilsvarende bortfall av matkorntilskuddet fra 1. juli 2022 fram til det norske kornet blir tatt i bruk ca. 1. oktober. Partene mener at aktørene bør kunne hente ut dette i økte priser i markedet.

6 Bærekraft

FNs bærekraftsmål vedtatt i 2015 er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling frem mot 2030 og utgjør en overbygning for alle land og samfunnsområder. Målene for landbruks- og matpolitikken er i likhet med bærekraftsagendaen tuftet på en gjensidig avhengighet mellom sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Gode virkemidler for å gjennomføre bærekraftsmålene handler blant annet om gode samarbeidsmekanismer og institusjoner. I Norge er de årlige jordbruksforhandlingene mellom staten og næringsorganisasjonene i jordbruket med på å sikre medvirkning og muligheter for å utforme rammevilkårene for jordbruket i felleskap. Virkemidlene omfatter en rekke ulike ordninger som skal bidra til oppnåelse av målene i landbruks-politikken og av bærekraftsmålene. Innretningen av virkemidlene vurderes hvert år i forbindelse med forhandlingene. Proposisjonen til Stortinget om jordbruksoppgjøret er derfor i praksis en plan for bærekraftig utvikling i jordbrukssektoren.

Partene er enige om at årets jordbruksoppgjør er et viktig bidrag til å gjøre norsk jordbruk og matproduksjon mer bærekraftig.

7 Klima og miljø

Klimasmart landbruk

Partene er enige om at en styrket satsing på utvikling av rådgivingsverktøy er avgjørende for å utløse tilstrekkelige klimatiltak for utslippskutt på norske gårdsbruk.

Partene er enige om at:

- Det settes av 10 mill. kroner i 2023 over Landbrukets Utviklingsfond til utvikling og ferdigstilling av klimakalkulatorer for gjenstående produksjoner og nødvendig faglig oppgradering av øvrige klimakalkulatorer, slik at bonden får tilgang til kalkulatorverktøyet for alle produksjoner.
- Det må sikres at det gjøres nødvendige faglige oppdateringer og oppgraderinger av modellene. Institusjonene som er ansvarlige for Norges offisielle rapportering av utslipp og opptak av klimagasser (NIBIO, SSB, Miljødirektoratet) må kobles på arbeidet for å sørge for at arbeidet har en helhetlig tilnærming og at den faglige kvaliteten er tilstrekkelig.
- Dataene og beregningene skal tilpasses modellene for det nasjonale regnskapet der det er mulig.
- Landbrukets klimaselskap skal selv finansiere drift og vedlikehold av klimakalkulatoren og modellgrunnlaget.
- Til jordbruksoppgjøret 2023 skal Klimasmart Landbruk legge frem en rapport som inneholder følgende:
 - Plan for videre drift og utvikling av klimakalkulatoren, herunder ansvarsfordeling og finansiering.
 - Plan for hvordan sikre forsvarlig faglig oppdatering av modellene fremover i tid.
 - Plan for samordning av beregningene i Klimasmart landbruk med beregninger i det nasjonale klimagassregnskapet.
 - Plan for hvordan man kan sikre god oppslutning om klimakalkulatoren fra aktørene, dvs. både jordbruksforetak og eierbedrifter.
- Landbruks- og matdepartementet får en observatørrolle i Klimasmart Landbruk sitt styre.

Regionale miljøprogram

Partene er enige om at det er store utfordringer knyttet til den økologiske tilstanden for Ytre Oslofjord. Avrenning av næringssalter fra avløp og jordbruk er vesentlige kilder. Tilførselene fra jordbruket kommer fra arealer i nedbørsfeltene som drenerer til fjorden, og omfatter nesten hele Østlandet. Partene er enige om å bevilge 70 mill. kroner særskilt til vannmiljøtiltak i fylkene Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Innlandet. Fylkene må følge opp dette i sin prioritering. Avsetningen gjøres for å stimulere til større oppslutning om vannmiljøtiltak i jordbruket og for å følge opp helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.

Partene forutsetter at tilskudd til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås prioriteres innenfor den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland med ny fordelingsnøkkel.

Det er behov for at betydelig flere produsenter får tatt i bruk klimarådgivning dersom en skal nå målet om at alle gårdsbruk i Norge skal ha en egen klimaberegning, og ha fått tilbud om klimarådgivning i løpet av 2025. Partene er derfor enige om at det må innføres gratis «klima førsteråd» for å gjøre det lett for den enkelte bonde å få klimakunnskap om egen gårdsdrift, slik at dette ikke er et hinder for å komme i gang. Full dekning innebærer støttesats på 6 000 kroner per bonde for en-til-en-rådgivning, 8 000 kroner per bonde for to-til-en-rådgivning og 2000 kroner per bonde for grupperådgivning.

Partene er enige om at det fastsettes en minstesats på 50 000 kroner per seter for setring i fire uker og en minstesats på 70 000 kroner per seter for setring i seks uker.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Støtte til dekke på eksisterende gjødsellager overføres ikke til IBU-ordningen, men videreføres uendret på SMIL-ordningen.

Klima- og miljøprogrammet

Partene er enige om en bevilgning til Klima- og miljøprogrammet på 37 mill. kroner. Inkludert i dette er en økning på 4 mill. kroner og flytting av 5 mill. kroner fra Utviklingsmidler for økologisk landbruk.

For bevilgningen gis følgende føringer:

- Avsetning på 4 mill. kroner til NIBIO til å implementere overvåkningssystem for jordbruksjord.
- Avsetning på 1,8 mill. kroner til NIBIO, som sammen med NIVA skal gjøre nødvendige forbedringer i TEOTIL (modell for teoretisk beregning av fosfor- og nitrogentilførseler i Norge).
- Forprosjekt i regi av Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet som grunnlag for utarbeidelse av en handlingsplan for god nitrogenutnyttelse: Forprosjektet må ivareta balansen mellom matproduksjon og miljø i sin rapport. Resultatene fra forprosjektet skal legges fram for avtalepartene i jordbruksoppgjøret 2023 for eventuell videre oppfølging. Det avsettes inntil 0,5 mill. kroner til kjøp av tjenester.
- Avsetning på 2,5 mill. kroner til arbeid i regnskapsgruppen som skal følge opp klimaavtalen mellom staten og organisasjonene i jordbruket. Herunder 2 mill. kroner til utredningsarbeid og 0,5 mill. kroner til arbeid i sekretariatet som ikke kan dekkes på annen måte. Arbeid med kalking som klimatiltak og metan fra storfe og sau skal prioriteres.
- 8 mill. kroner per år i tre år til prosjektet «Bærekraft som konkurransefortrinn for norsk grøntsektor»
- Formålet med midlene som er flyttet fra Utviklingsmidler for økologisk landbruk skal videreføres innenfor Klima- og miljøprogrammet.

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Partene er enige om at Tilskudd til tiltak i beiteområdene økes med 4 mill. kroner til 31 mill. kroner i 2023, og at 1 mill. kroner av økningen på ordningen skal settes av til Norsk Sau og Geit sitt arbeid med rådgiving av beitelag.

8 Landbrukets utviklingsfond

Partene er enige om at bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond for 2023 økes med 480 mill. kroner til 2 058,6 mill. kroner. Som det framgår av tabell 8.1 økes samlet tilskuddsramme for fondet med 430 mill. kroner til 2 321 mill. kroner for 2023. Avtalepartene er enige om at kapital situasjonen for fondet må holdes under oppsyn. Tiltakene som er foreslått i statens tilbud knyttet til inndragning av ubenyttede rammer må følges opp. Egenkapitalen bør som et minimum være på 200 mill. kroner. Prognosen for egenkapitalen ved utgangen av 2023, med utgangspunkt i endringene som følger av denne avtalen, er 327 mill. kroner. Fremover i tid må det budsjetteres med en bedre balanse mellom fondets inntekter og fondets utbetalingsprognoser.

Tabell 8.1 Tilskuddsramme for Landbrukets utviklingsfond. Mill. kroner.

	2022	2023	Endring 2022-2023
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	879,5	1 150,5	271,0
Nasjonale tilretteleggingsmidler inkl. grøntprosjekter	6,0	16,0	10,0
Inn på tunet-løftet del 2	3,0	0,0	-3,0
Regionale tilretteleggingsmidler	43,0	40,0	-3,0
Områderettet innsats			
<i>Bærekraftig matproduksjon i nord</i>	0,0	17,0	17,0
<i>Arktisk landbruk</i>	4,0	0,0	-4,0
<i>Fjellandbruket</i>	4,0	3,0	-1,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	12,7	14,7	2,0
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	12,0	14,0	2,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>	17,0	17,0	0,0
<i>Mentorordning</i>	3,0	4,0	1,0
Forskning og utvikling	77,0	77,0	0,0
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	4,0	4,0	0,0
Bondens marked og Norsk Gardsost	0,0	4,0	4,0
Stiftelsen Norsk mat	57,0	66,0	9,0
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping	85,3	84,3	-1,0
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	112,0	162,0	50,0
Skogbruk	221,0	260,0	39,0
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	2,0	3,0	1,0
Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift	1,5	1,5	0,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	147,0	170,0	23,0
Drenering	68,0	68,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	10,0	10,0
Tilskudd til tiltak i beiteområder	26,0	31,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler	12,0	14,0	2,0
Klima- og miljøprogram	28,0	37,0	9,0
Biogass	12,0	13,0	1,0
Verdensarvområdene og Utvalgte kulturlandskap	23,0	25,0	2,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk ¹	31,0	15,0	-16,0
SUM tilskuddsramme²	1 891,0	2 321,0	430,0

1. Av ordningen er 5 mill. kroner flyttet til kap. 1150, post 73 Norsk Landbruksrådgivning, 5 mill. kroner er flyttet til Klima- og miljøprogrammet og 6 mill. kroner er flyttet til nasjonale tilretteleggingsmidler.

2. I tillegg til tilskuddsrammen må det med utgangspunkt i utbetalingsprognosene for fondet, jf. Landbruksdirektoratets årsrapport for fondet, avsettes en ramme på 10 mill. kroner til rentestøtteordningen og 4 mill. kroner til

8.2 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen

Avtalepartene er enige om følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler i 2023:

- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.
- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte. Innen melkeproduksjon er det særlig behov for å prioritere fornying av fjøs med inntil 30 kyr.
- Hensyn til dyrevelferd skal prioriteres høyt. Dette gjelder for alle typer produksjoner og produksjonsformer.
- Investeringer som følge av EUs økologiregelverk prioriteres.
- Støtte til frukt-, grønt- og veksthusnæringen skal prioriteres. Det kan gis tilskudd til investering, kompetanse og produktutvikling til produsenter i grøntnæringen. Nye produsenter bør prioriteres ved markedsvekst. Småskala produksjon av grønnsaker, frukt og bær er en del av målområdet.
- I kornproduksjonen skal tilskudd til tørke- og lageranlegg prioriteres.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke, samt lager med fast toppdekke til biorest og øvrig organisk gjødsel. Det kan også gis tilskudd til anlegg med gjødselseparator. Tilskuddet er avgrenset til 25 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket, med en øvre grense på 200 000 kroner per prosjekt.
- Prosjekt med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, herunder bruk av tre som byggemateriale.
- Innenfor investeringer i produksjonsanlegg kan det gis investeringstilskudd til investeringer i silo og fôrlager.
- I vurderingen av lønnsomhet i investeringsprosjektene må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer settes til 40 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd settes til 3,5 mill. kroner per prosjekt. Den øvre grensen gjelder ikke i Troms og Finnmark fylke.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån der tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene.
- Strategiske føringer fra det regionale partnerskapet er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner og mellom ulike områder i den enkelte regionen/fylket. Faglagene skal inngå i de regionale partnerskapene.
- For investeringer innen bedriftsutvikling, jf. § 3b, settes maksimal støttesats til inntil 75 pst. for alle søkere.
- Fruktprodusenter som søker IBU-tilskudd til nyplanting som følge av frostskafer vinteren 2020/2021 kan få inntil 50 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket.
- Det kan benyttes IBU-midler til ressurskartlegging i forkant av investeringsprosjekter innen tradisjonelt landbruk.

Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket skal legges til grunn for forvaltningen av midlene.

Når det gjelder hensynet til dyrevelferd er avtalepartene enige om at prioriteringen må følges opp i de regionale partnerskapenes prioriteringer.

Avtalepartene er videre enige om at enkelte områder som det innenfor dagens bestemmelser er anledning til å gi støtte til, herunder f.eks. oppgradering av uteområder som skal brukes i Inn på tunet-tilbud, støtte til silo og fôrlager, samt faste installasjoner som vanningsanlegg, skal tydeliggjøres i oppdragsbrevet til Innovasjon Norge.

Føringen om at ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader tas ut. Det følger av forskriften for ordningen at tilskudd kan gis til eier av landbrukseiendom eller registrert foretak. Det skal ut over dette ikke gis særskilt prioritet basert på eierformer.

8.3 Nasjonale tilretteleggingsmidler

Avtalepartene er enige om at avsetningen for 2023 skal settes til 10 mill. kroner. I tråd med statens tilbud prioriteres prosjekter innen grøntsektoren og økologisk landbruk samt en utredning som ser på geografiske variasjoner i byggekostnader ved bygging av landbruksbygg og samspillet mellom offentlig og privat kapital ved investeringer. Videre prioriteres prosjekt som bidrar til kunnskapsoverføring knyttet til investeringer i løsdriftsfjøs.

8.4 Områderettet innsats – bærekraftig matproduksjon og verdiskaping i nord

Matproduksjon, et levedyktig landbruk og rikholdige areal- og naturressurser er et grunnlag for bosettingsstrukturen i nord. Et aktivt og mangfoldig næringsliv er videre et viktig fundament i den geopolitiske situasjonen og for langsiktige nasjonale sikkerhetsperspektiver, særlig i Finnmark. Klimaendringenes alvorlige konsekvenser for matproduksjon, vann- og arealressurser i mer befolkningstette områder på kloden, understreker verdien av en bærekraftig ressursutnyttelse av arealene i nord.

I Hurdalsplattformen signaliserer regjeringen at den vil fornye og forsterke innsatsen knyttet til nordområdene. Den nye nordområdepolitikken har bl.a. som mål å snu den negative befolkningsutviklingen, utnytte de lokale verdiene til å skape vekst og gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling. Samtidig varsler regjeringen i plattformen at det skal legges fram en melding til Stortinget om distriktspolitikken, som hensyntar at utfordringene og potensialet er ulike rundt omkring i landet. Dette tilsier at det i større grad bør legges til rette for å utnytte potensialet i våre nordområder, også for matproduksjon.

Landbruket i nord er spesielt sårbart med få kompetansemiljøer, små produsentmiljøer, til dels store avstander mellom bønder, og store gras- og beiteressurser som er gått ut av drift. Transportavstandene er lange, og det er en utfordring å opprettholde sentrale servicetjenester til landbruket. Det gir bl.a. utfordringer med hensyn til å sikre rekruttering ved generasjonsskifte, gode kunnskaps- og kompetansemiljøer, innovasjon og utvikling i næringen og regional mat- og forsyningsikkerhet.

Avtalepartene er enige om å igangsettes et områderettet tiltak for landbruket i Nord-Norge.

Målet for satsingen er å styrke sårbare produsentmiljøer i Finnmark, Troms og Nordland, motvirke bruksnedgang, øke arealbruken og heve kompetansen til landbruksnæringen og verdikjeden for mat, samt å utnytte regionale fortrinn og muligheter innen arktisk landbruk.

Eksempler på tiltak som kan gjennomføres i satsingsperioden kan være:

- Forsknings-, utrednings- og utviklingstiltak innen agronomi, beite, høsting og klimatilpassing.
- Utvikling og økt utnytting av arktisk kvalitet som konkurransefortrinn for landbruket i nord.
- Satsing på unge/nye bønder med vekt på utvikling av kompetansemiljø og faglige nettverk.
- Bedre kunnskapen om beitenæringene i nord sine utfordringer bl.a. med rovvilt.
- Bedre kunnskapen om nordnorsk matproduksjons betydning som forutsetning for regional matsikkerhet, forsyningssikkerhet i nordområdene i lys av de lange og sårbare forsyningslinjene både fra utlandet og til Sør-Norge.

Det skal foretas en kartlegging av sårbare produsentmiljøer, og områder der arealer går ut av drift innenfor tiltaksområdet, samt områder i og i tilknytning til landbruket i nord, med et særskilt utviklingspotensial.

Fylkeskommunen i Troms og Finnmark får ansvaret for å koordinere arbeidet med satsingen. Avtalepartene er enige om at det avsettes 17 mill. kroner til satsingen. Minimum 5 mill. kroner av satsingen settes av til forskning og øvrig kunnskapsutvikling i regi av NIBIO. De regionale partnerskapene tas med i utformingen og gjennomføring av prosjektet. Samarbeid med landbrukets organisasjoner i nord, Sametinget, statsforvalteren, nordnorske næringsaktører, øvrige forsknings- og kunnskapsmiljøer og regionale myndigheter er en forutsetning. Satsingen skal treffe regionale behov og bidra til å nå både næringspolitiske mål og distrikts- og regionalpolitiske mål. Satsingen evalueres etter tre år.

8.5 Forskningsmidlene

Avtalepartene viser til at prioriterte forskningstema er økt innsats innen matsikkerhet og beredskap, og kunnskapsutvikling som bygger opp under Norges langsiktige behov for høyere selvforsyningsgrad. Det er i dag knyttet stor usikkerhet til den globale matforsyningssituasjonen, som sannsynligvis vil få konsekvenser i lang tid fremover. Det er viktig å ha et langsiktig perspektiv både med hensyn til stabil tilgang på innsatsfaktorer, og utvikling av mer bærekraftige løsninger.

8.6 Regionale kompetansenettverk for lokalmat

Avtalepartene er videre enig om å øke bevilgningen til regionale kompetansenettverk for lokalmat med 2 mill. kroner til 14,7 mill. kroner. Bevilgningen fordeles til de regionale nettverkene på lik linje med 2021.

8.7 Norsk Gardsost og Bondens Marked

Avtalepartene er enige om at Norsk Gardsost og Bondens marked bevilges hhv. 1 og 3 mill. kroner. 1 mill. kroner av avsetningen til Bondens marked skal gå til Bondens marked regionalt.

8.8 Utviklingsprogrammet

Avtalepartene er videre enige om at avsetningen til Utviklingsprogrammet settes til 84,3 mill. kroner.

9 Andre endringer

9.1 Arbeidsgruppe struktur differensiering og tak på tilskudd

I regjeringens politiske plattform heter det at regjeringen vil: *Innføre tak på tilskot i all produksjon*. For mange ordninger er det allerede ulike varianter av tak på tilskuddene, mens det for andre ordninger ikke er tak.

Partene er enige om å nedsette en partssammensatt arbeidsgruppe som skal gjøre en samlet vurdering av struktur differensiering og tak på tilskudd over jordbruksavtalen. Mandatet skal blant annet omfatte:

- En samlet vurdering av innretning av struktur og differensiering av virkemiddelbruken
- Hvordan innretningen av virkemiddelbruken, herunder tak på tilskudd, best kan bidra til å nå målene for jordbrukspolitikken, med lavest mulige samfunnsøkonomiske kostnader.
- Vurderinger av sammenhengen mellom faktiske strukturkostnader og struktur differensierte tilskudd.
- Vurderinger av driftssamarbeid og hvordan grensene skal trekkes mellom virksomheter som samarbeider.
- Vurdere hvordan virkemidlene legger til rette for eller hindrer fleksibilitet og samarbeid.
- Vurdere hvordan man kan unngå uønsket tilskuddstilpasning.
- Utrede systemkrav og forvaltningsmessige konsekvenser av nye tilskuddstak og differensierte satser på tilskuddene.
- Vurdere tak og struktur opp mot krav til notifisering til WTO.

Arbeidsgruppen består av avtalepartene og ledes av Landbruks- og matdepartementet.

9.2 Grøntsektoren

For å legge til rette for økt norsk produksjon og forbruk, er avtalepartene enige om å videreføre tiltak som kan bidra til økt innovasjon og vekst i sektoren. Målprisene økes, jf. vedlegg 1.

Det avsettes midler over Klima- og miljøprogrammet til et prosjekt som skal styrke bærekraften i grøntsektoren, jf. kap. 7. I tillegg prioriteres prosjekter innen grøntsektorens

verdikjede i de Nasjonale tilretteleggingsmidlene. Det innføres et ekstra distriktstilskudd for industribær.

9.3 Korn, mel og kraftfôr

For å styrke økonomien i kornproduksjonen ut over effekten av målprisøkningene, er partene enige om å styrke arealtilskuddene. Partene er også enige om at fraktordningene til korn og kraftfôr er viktige for å opprettholde landbruk i hele landet, og er enige om å styrke fraktordningen for korn. Endringene fremgår av vedlegg 1. Målprisen på oljefrø suspenderes midlertidig, men det settes en referansepris for oljefrø på 7,38 kr per kg som trer i kraft dersom importpris faller under denne (fratrukket prisnedskrivningstilskudd).

9.4 Melk

Målprisen på melk økes. Over budsjett økes satsene for distriktstilskudd melk (unntatt sone A), driftstilskudd melk, tilskudd husdyr for melkekyr og gruppen andre storfe, kvalitetstilskudd storfekjøtt, beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr, kultur-landskapstilskuddet og avløsertilskuddet. Endringene fremgår av vedlegg 1.

Partene er enige om at det skal nedsettes en partssammensatt arbeidsgruppe som skal gjennomgå kvoteordningen for melk.

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsetninger Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Det er ingen krav til hvordan foretak som disponerer flere kvoter skal organisere seg. Andelen kvote som er bortdisponert har vært om lag konstant siden 2012.

Arbeidsgruppen skal:

- Kartlegge følgende:
 - Utviklingen i produksjon på flere kvoter.
 - Ulike måter å organisere produksjon på flere kvoter (disponering) innenfor dagens kvoteregulering.
- Beskrive og vurdere følgende:
 - Tiltak som kan bidra til å redusere prisnivået på kvoter.
 - Tiltak som kan øke andelen eide kvoter.
 - Redusert kvotetak.
- Vurdere konsekvenser for den aktive melkeprodusenten av ulike tiltak.
- Vurdere samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike tiltak.
- Vurdere forvaltningsmessige og rettslige konsekvenser av ulike tiltak.

Arbeidsgruppen skal bestå av medlemmer fra partene og andre relevante aktører, og ledes av Landbruks- og matdepartementet. Landbruksdirektoratet er sekretariat. Arbeidsgruppen kan hente inn kompetanse fra andre relevante aktører/personer ved behov.

9.5 Kjøtt og egg

Kjøttproduksjon med storfe styrkes med økte bevilgninger til ordningene kvalitetstilskudd storfekjøtt, distriktstilskudd storfe (sone 4 og 5), driftstilskudd til spesialisert kjøttfeproduksjon, tilskudd husdyr for gruppene ammekyr og øvrige storfe, beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr og kulturlandskapstilskuddet. Endringene fremgår av vedlegg 1.

Produksjon med sau/lam styrkes med heving av satsene for kvalitetstilskudd for lammeslakt, tilskudd husdyr, distriktstilskudd kjøtt (sone 4 og 5), beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr og kulturlandskapstilskudd. Endringene fremgår av vedlegg 1.

I tillegg styrkes husdyrproduksjon gjennom økning av avløsertilskuddet.

I statens tilbud ble det fremmet forslag om å endre grunnlaget for tilskudd husdyr for geit. For sau utbetales tilskudd for dyr født foregående år eller tidligere, mens det for geiter utbetales tilskudd etter kjeing i to-tre års alder. For at også yngre dyr i ammegeitbesetninger, som for sau, skal kunne gi grunnlag for tilskudd, ble det i tilbudet foreslått endring av tilskuddsregelverket, med sikte på at det kan gis tilskudd til hunngeiter som ennå ikke har kjeet i besetninger uten melkeproduksjon. I søknadsskjemaet for produksjonstilskudd i 2022 er det imidlertid ikke søknadskoder som samsvarer med denne inndelingen, slik at tilskudd ikke kan utmåles på dette grunnlaget i 2023. Ved en feil ble det i statens tilbud lagt til grunn at en slik omlegging av tilskuddssystemet ikke vil ha provenyeffekt. Partene ber Landbruksdirektoratet til jordbruksoppkjøret 2023 legge fram forslag til hvordan en endring kan gjennomføres inkl. forslag til definisjoner og provenyvurderinger.

For gris økes satsen for distriktstilskudd kjøtt for gris (sone 4 og 5). For egg økes satsene for distriktstilskudd egg og bevilgningen til frakttilskudd egg, jf. vedlegg 1.

Husdyrtilskuddet for verpehøns økes til 11 kroner opp til 7 500 høns.

Partene er enige om å midlertidig suspendere taket for utbetaling av husdyrtilskudd i 2023.

9.6 Velferdsordninger

Partene har prioritert velferdsordningene gjennom betydelige økninger av tilskuddssatser og maksimalbeløp, jf. vedlegg 1.

Partene er videre enige om at det også kan gis tilskudd til sykdomsavløsning til foreldre som må ivareta barn med sykdom. Det stilles krav til legeerklæring som dokumentasjon for hele perioden det gis tilskudd på dette grunnlaget. Maksimalt antall dager det kan gis tilskudd for på dette grunnlaget per forelder og foretak per år fastsettes av Landbruksdirektoratet ut fra en samlet provenyeffekt på 6 mill. kroner.

9.7 Dyrevelferd

Partene er enige om at arbeidet med dyrevelferd skal vektlegges i årets jordbruksoppgjør. Dette gjøres særlig gjennom å prioritere og legge føringer for investerings- og bedrifts-utviklingsordningen (IBU). I tillegg mener partene det er viktig å bidra til at bønder jobber systematisk med dyrevelferd i egen besetning. Partene vil derfor legge til rette for å innføre dyrevelferdstilskudd. Et dyrevelferdstilskudd kan f.eks. utbetales til husdyrprodusenter som deltar i, og tilfredsstillter, et dyrevelferdsprogram anerkjent av Mattilsynet. Partene ber derfor Landbruksdirektoratet, i samarbeid med Mattilsynet, om å utrede innføring av tilskudd til jordbruksforetak med husdyr som inngår i dyrevelferdsprogram (DVP). Utredningen skal omfatte forslag til utformingen av dyrevelferdstilskudd, forvaltning og forvaltningssystem, samt opplegg for kontroll av ordningen. Det hentes inn kompetanse fra andre relevante aktører ved behov. Frist for arbeidet settes til 1. januar 2023, slik at partene kan ta stilling til om tilskuddet skal innføres under jordbruksoppjøret i 2023.

9.8 Tilskudd ved produksjonssvikt

Partene viser til rapport av 16.2.22 fra arbeidsgruppen som gjennomgikk ordningen. Partene er enige om følgende:

- Beregningssatsene i satsforskriften justeres opp med 15 pst. for inneværende produksjonssesong. Bevilgningen for 2023 økes tilsvarende med 12,4 mill. kroner, og bevilgningen for 2022 økes med 9 mill. kroner. Partene er enig om at det skal legges fram forslag til oppdaterte satser til jordbruksoppjøret i 2023 og at satsene etter dette justeres hvert 3. år.
- Produksjonssviktordningen skal være en katastrofeordning som skal bidra til å redusere økonomisk tap og bidra til videre produksjon. Grovfôravlinger varierer mye mellom distrikter, landsdeler og mellom bruk. På foretaksnivå gjøres det ulike tilpasninger, for eksempel gjennom ulikt ekstensivering- eller intensiveringsnivå. Partene er enig i at dagens system med normavlinger bør legges til grunn videre, men at normavlinger og klimaprosent utredes videre slik at ulike tilpasninger på foretaksnivå bedre fanges opp.
- Taket på tilskudd i vekstgruppene frukt, bær, poteter og grønnsaker økes til 1,5 mill. kroner. Dette øker bevilgningen i 2023 med 1,0 mill. kroner og i 2022 med 0,7 mill. kroner.
- Vinterskadde frukttrær: Forskriften for tilskudd til flerårige produksjoner justeres slik at det kan gis tilskudd ved følgeskader i mer enn 2 år i samsvar med statens tilbud og jordbrukets krav.

9.9 Norsk Landbruksrådgiving

Landbruksdirektoratets gjennomgang av støtten som gis over jordbruksavtalen til NLR, jf. rapport nr. 9/2022, viser at dagens forvaltning av virkemidlene til NLR ikke i tilstrekkelig grad bidrar til at formålet med tilskuddet nås. Det må også gjøres endringer for at tilskuddsforvaltningen skal tilfredsstillte økonomiregelverket i staten.

Partene viser til at formålet med støtten til NLR er å bidra til et likeverdig rådgivnings-tilbud til alle bønder i hele landet. Med dette forstås at alle bønder skal ha tilgang til faglig kompetent rådgiving innenfor de områdene støtten over jordbruksavtalen er ment å gå til, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap. Støtten skal også bidra til å sikre et landsomfattende tilbud av krisebistand. For at NLR skal kunne oppfylle dette formålet, samtidig som midlene benyttes slik at oppgavene løses på en mest mulig målrettet og effektiv måte, må organisasjonen være innrettet slik at den kan foreta helhetlige prioriteringer som sikrer systematisk flyt av kompetanse og ressurser. Spisskompetansen på enkeltområder i en region må kunne komme alle bønder til gode, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap.

Dagens oppgaveløsning må bli mer samordnet, enhetlig og effektiv. Dette er en forutsetning for at NLR skal tildeles tilskudd fremover i tid. Partene kan ikke se at dette kan gjøres uten at NLR organiserer seg som én juridisk enhet. Formålet med støtten vil ikke kunne oppfylles gjennom å tildele tilskudd direkte til NLRs 10 juridiske regionale enheter hver for seg. Det understrekes at lokal og regional tilstedeværelse fortsatt skal være en forutsetning for rådgivingstjenesten. Avtalepartene er enige om å avsette en engangssum på 2 mill. kroner i 2023 som skal brukes til organisasjonsprosessen i NLR.

Partene er enige om at fortsatt støtte til organisasjonen vil kreve at NLR innen 1.3.2023 legger fram en plan for hvordan samordning av organisasjonen skal realiseres. Det forutsettes at gjennomføring av denne planen vil sette organisasjonen i stand til å oppfylle formålet med avsetningen på om lag 100 mill. kroner innen 1.1.2024.

Avtalepartene ber Landbruksdirektoratet om å utvikle gode rapporteringsrutiner for tilskuddet i dialog med NLR, slik at avtalepartene settes i stand til å vurdere om ressursbruken til NLR er i tråd med formål og føringer avtalepartene gir.

I påvente av NLR sitt arbeid med å utvikle en mer funksjonell organisasjon, holdes grunnbevilgningen på 98 mill. kroner uendret for 2023.

Fra og med 2023 overføres 5 mill. kroner fra tilskudd til utviklingstiltak innen økologisk jordbruk (Landbrukets utviklingsfond), til NLR. Midlene øremerkes til å videreføre foregangsfylkesatsingen for økologisk jordbruk innen temaområdene frukt og bær, grønnsaker (veksthus og potet), melk og kjøtt, korn og kraftfôr og jord og jordhelse. Dette innebærer blant annet arbeidet med å drifte faglige nettverk som har en nasjonal funksjon og å styrke de ulike fagområdene. NORSØK er også en viktig aktør for videreføring av foregangsfylkenes ansvarsområde og det forutsettes at samarbeidet mellom NLR og NORSØK videreføres på dette området. NORSØK er finansiert over statsbudsjettet kapittel 1138, post 71.

NLR har ansvar for søknader om «Minor use». Ut fra situasjonen for tilgjengelige plantevernmidler forventes det behov for kjøp av restanalysedata for to preparater årlig. Partene er enige om å øke bevilgningen til dette arbeidet med 2 mill. kroner.

9.10 RÅK

Partene er videre enige om at bevillingen til RÅK (råvarepriskompensasjonsordningen) økes med 10 millioner kroner utover oppdatert bevilgningsbehov og de endringene i målprisene som følger av jordbruksoppgjøret. Denne økningen skal gå til å ta inn nye produkter i ordningen.

9.11 Arbeidsgrupper og utredninger

Partene er enig om følgende utredninger og arbeidsgrupper:

- Partssammensatt arbeidsgruppe: Struktur differensiering og tak på tilskudd
- Partssammensatt arbeidsgruppe: Kvoteordningen melk
- Utredning Ldir, Mdir og Riksantikvaren: Setersatsing
- Utredning Ldir: Økt norsk produksjon av økologiske fôrråvarer, og hvordan man kan øke produksjonen av norsk økologisk korn
- Ekstern evaluering: Midtveisevaluering av Nasjonal strategi for økologisk jordbruk
- Utredning Ldir: Kunnskapsgrunnlag om årsaker til matsvinn

Over NT-ordningen:

- Kunnskapsoverføring i prosjekter knyttet til investeringer i løsdriftsfjøs
- Utredning om geografiske variasjoner i byggekostnader ved bygging av landbruksbygg. Utredningen skal også vurdere modeller for bedre samspill mellom offentlig og privat investeringskapital og vurdere både eksisterende og nye ordninger for toppfinansiering slik at dette dekker behov i alle deler av landet.

Over Klima- og miljøprogrammet:

- Bærekraft som konkurransefortrinn for norsk grøntsektor
- Forbedring av TEOTIL-modellen (tilførsler av næringsstoff til vann) ved NIBIO og NIVA
- Forprosjekt i regi av Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet som grunnlag for utarbeidelse av en handlingsplan for god nitrogenutnyttelse

Oslo, 16. mai 2022

Viil Søyland

Bjørn Gimming

Kjersti Hoff

Vedlegg: Fordelingsskjema 2023

Tabell 1.1 Fordeling på priser og tilskudd

	Mill. kr
Kap. 1150, Jordbruksavtalen, utgifter	5 505,3
- Kap. 4150, Jordbruksavtalen, inntekter	0,0
= Nettoeffekt av tilskudd	5 505,3
+ Målpriser fra 1.7	1 488,0
= Sum målpriser og tilskudd	6 993,3
+ Omdisponering overførte midler fra 2021 disponert i 2022	0,0
= Sum til fordeling	6 993,3
+ Endret inntektsverdi jordbruksfradrag	367,0
= Sum 2023	7 360,3

Tabell 1.2 Målpriser fra 01.07

Produkt	Mill. l/kg/kr	Målpris, kr/l/kg	Endring, kr/l/kg	Endring, mill. kr
Melk, ku og geit	1 501,9	5,55	0,36	540,7
Poteter	204,5	5,48	0,90	184,1
Grønnsaker og frukt	3 860,5		15,0%	579,0
Norsk matkorn	184,2	3,75	1,000	184,2
Sum målprisendringer				1488,0

Tabell 1.3 Markedsordningen for korn

Prisendringer norsk korn	1000 tonn	Målpris, Kr/kg	Endring, Kr/kg	Mill. kr
Hvete, matkorn	164,1	3,80	1,00	164,1
Rug, matkorn	20,0	3,32	1,00	20,0
Bygg	596,2	3,16	0,90	536,6
Havre	263,1	2,93	1,00	263,1
Fôrhvete og fôrrug	129,1		0,90	116,2
Erter til modning	4,0		1,10	4,4
Såkorn	63,0		0,94	59,3
Oljevekster	15,5	6,38		
Sum korn og oljevekster	1 255,0		0,927	1163,7

Tabell 1.4 Endring i råvarekostnader til kraftfôr og matkorn

	1000 tonn	Andel	Ref. pris kr/kg	Endring, kr/kg	Endring, mill. kr
Norsk korn til kraftfôr	1007,8	49,3%		0,9270	934,2
Kli m.m.	93,2				0,0
Prisnedskrivning norsk korn til kraftfôr				0,550	-554,4
Protein, soya m.m.	435,7	21,3%	4,197	¹⁾	0,0
Fett	49,4	2,4%		0,000	0,0
Vitaminer og mineraler	96,0	4,7%		0,000	0,0
Prisnedskrivning importråvarer	362,9			0,815	-295,8
Endret bevilgning frakt korn/kraftfôr					-25,2
Sum råvarekostnad kraftfôr	2 045,0			0,029	58,85
Prisendring matkorn				1,000	
Endret prisnedskrivning				-0,550	
Endret matkorntilskudd				0,598	
Endret råvarekostnad matkorn				1,048	

1) Ny referansepris beregnes av Landbruksdirektoratet

Tabell 1.5 Kap. 1150 og kap. 4150 Jordbruksavtalen, mill. kroner

Post	Budsjett 2022 ¹⁾	Endring	Budsjett 2023 ²⁾	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19,000	-3,200	15,800
50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond	1 578,553	480,000	2 058,553
70.11	Markedstiltak grønt	31,400	4,500	35,900
70.12	Tilskudd til råvareprisordningen	206,040	49,160	255,200
70.13	Tilskudd til avrensordningen potet	41,000	3,000	44,000
70	Markedstiltak, <i>kan overføres</i>	278,440	56,660	335,100
71	Tilskudd ved avlingssvikt, <i>overslagsbevilgning</i>	83,000	13,500	96,500
73.11	Pristilskudd ull	110,000	0,000	110,000
73.13	Pristilskudd melk	703,100	36,700	739,800
73.15	Pristilskudd kjøtt	1 447,500	236,035	1 683,535
73.16	Distriktstilskudd egg	3,300	2,100	5,400
73.17	Pristilskudd grønt	170,600	96,400	267,000
73.18	Frakttilskudd m.m.	400,100	41,200	441,300
73.19	Pristilskudd korn	1 198,600	811,000	2 009,600
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	4 033,200	1 223,435	5 256,635
74.11	Driftstilskudd, melk og kjøtt	1 762,000	721,700	2 483,700
74.14	Tilskudd husdyr	2 807,300	1 262,345	4 069,645
74.16	Beitetilskudd	1 078,000	271,000	1 349,000
74.17	Areal- og kulturlandskapstilskudd	4 258,100	1 102,400	5 360,500
74.19	Tilskudd til regionale miljøprogram	601,100	185,000	786,100
74.20	Tilskudd til økologisk jordbruk	130,200	16,400	146,600
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	10 636,700	3 558,845	14 195,545
77.11	Tilskudd til dyreavl med mer	96,145	10,100	106,245
77.12	Tilskudd til frøavl med mer	25,020	4,000	29,020
77.13	Tilskudd til rådgivning	98,000	10,000	108,000
77.15	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	52,156	3,700	55,856
77.17	Tilskudd til fellesanlegg for frukt	17,000	3,700	20,700
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	288,321	31,500	319,821
78.11	Tilskudd til avløsning	1 233,067	102,300	1 335,367
78.12	Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.	133,000	35,100	168,100
78.14	Tilskudd til sykepengeordningen	32,600	4,300	36,900
78.15	Tilskudd til landbruksvikarordningen	68,228	2,520	70,748
78.16	Tilskudd til tidligpensjonsordningen	67,950	0,000	67,950
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 534,845	144,220	1 679,065
Sum kapittel 1150		18 452,059	5 504,960	23 957,019
Sum kapittel 4151		0,050	0,000	0,050

1) Saldert budsjett

2) Budsjett før flyttinger, kvantums- og konsekvensjusteringer

Tabell 1.10 Post71 Tilskudd ved produksjonssvikt, mill. kroner

	Budsjett 2022	Endring
Tilskudd ved produksjonssvikt i planteprod.	80,0	13,1
Tilskudd ved svikt i honningprod.	3,0	0,4
Sum	83,0	13,5
Herav inneværende år		8,8

Tabell 1.11 Post 73.11 Pristilskudd ull

	Mill.	Kg/stk	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Ull	2,650		38,96	0,00	38,96	0,0
Skinn	0,070		70,00	0,00	70,00	0,0
Sum						0,0

Tabell 1.12 Post 73.13 Pristilskudd, melk

		Mill. l.	Sats kr/l	Endring, kr/l	Ny sats kr/l	Endring mill. kr
Grunntilskudd geitemelk		19,0	3,46	0,00	3,46	0,0
Distriktstilskudd melk	Sone A	199,6	0,00	0,00	0,00	0,0
	Sone B	320,3	0,12	0,03	0,15	9,6
	Sone C	228,8	0,37	0,01	0,38	2,3
	Sone D	507,1	0,57	0,03	0,60	15,2
	Sone E	118,5	0,64	0,03	0,67	3,6
	Sone F	47,5	0,73	0,03	0,76	1,4
	Sone G	49,5	1,01	0,06	1,07	3,0
	Sone H	2,8	1,22	0,06	1,28	0,2
	Sone I	13,7	1,80	0,06	1,86	0,8
	Sone J	10,7	1,89	0,06	1,95	0,6
Sum distriktstilskudd, melk		1 498,7		0,02		36,7
Sum pristilskudd, melk						36,7

Tabell 1.13 Post 73.15 Pristilskudd, kjøtt

		Antall			Endring,	Ny sats	Endring
Kvalitetstilskudd lammeslakt		12 mnd	Sats, kr/slakt	kr/slakt	kr/slakt	kr/slakt	mill. kr
Kval. O+ og bedre		955 400	450	75,00	525	71,7	
Ikke godkjent klassifisør		4 000	419	75,00	494	0,3	
Kjeslakt over 3,5 kg		18 000	300	50,00	350	0,9	
Tillegg økologiske slakt (herav)		28 000	40	10,00	50	0,3	
Sum		977 400				73,1	
Grunntilskudd, kjøtt		Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring,	Ny sats	Endring	
				kr/kg	kr/kg	mill. kr	
Sau		23,1	3,81	0,00	3,81	0,0	
Geit		0,4	5,15	0,00	5,15	0,0	
Sum		23,5				0,0	
Kvalitetstilskudd storfekjøtt							
Kvalitetsklasse O		16,9	2,50	3,00	5,50	50,7	
Kvalitetsklasse O+ og bedre		32,3	7,50	3,00	10,50	96,9	
Sum		49,2				147,6	
Distriktstilskudd, kjøtt							
Storfe, sau og geit							
	Sone 1	23,9	0,00	0,00	0,00	0,0	
	Sone 2	57,7	5,25	0,00	5,25	0,0	
	Sone 3	18,2	8,05	0,00	8,05	0,0	
Storfe og Geit	Sone 4	7,2	11,80	1,00	12,80	7,2	
Storfe og Geit	Sone 5	0,9	12,40	1,00	13,40	0,9	
Sau	Sone 4	3,0	13,90	1,00	14,90	3,0	
Sau	Sone 5	0,6	14,40	1,00	15,40	0,6	
Gris	Sone 4	6,3	5,10	0,50	5,60	3,2	
Gris	Sone 4 ²	0,7	6,00	0,50	6,50	0,4	
Gris	Sone 5	0,02	6,00	0,50	6,50	0,0	
Vestlandet og Agder ¹ Gris		9,5	1,10	0,00	1,10	0,0	
Sum		128,0				15,3	
Sum pristilskudd kjøtt						236,0	

1) Agder, Vestland og Møre og Romsdal

2) Troms

Tabell 1.14 Post 73.16 Distriktstilskudd egg

	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring	Ny sats	Endring
			kr/kg	kr/kg	mill. kr
Vestlandet	5,871	0,25	0,13	0,38	0,8
Nord-Norge	2,521	0,75	0,50	1,25	1,3
Sum distriktstilskudd egg					2,1

Tabell 1.15 Post 73.17 Pristilskudd grønt

		1 000 tonn	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats, kr/kg	Endring mill. kr
Epler, pærer og plommer, kirsebær	Sone 1	2,5	3,15	3,00	6,15	7,5
	Sone 2-4	2,6	4,61	3,00	7,61	7,8
	Sone 5	7,3	9,30	3,00	12,30	21,9
Moreller	Sone 1	0,0	4,18	3,00	7,18	0,0
	Sone 2-4	0,2	5,62	3,00	8,62	0,6
	Sone 5	0,5	10,34	3,00	13,34	1,5
Pressfrukt		7,4	3,15	1,50	4,65	11,1
Bær	Sone 1-3	4,2	2,36	3,00	5,36	12,6
	Sone 4-5	3,1	6,64	3,00	9,64	9,3
	Sone 6-7	0,1	7,70	3,00	10,70	0,3
Industribær	ekstra, alle soner	2,0	0,00	2,00	2,00	4,0
Sum distriktstilskudd frukt og bær		29,9				76,6
Kvantumsgrense						
Tomat	103 400 kg					
Sone 1-3		1,5	2,87	1,50	4,37	2,3
Sone 4-7		3,1	4,31	1,50	5,81	4,7
Slangeagurk	151 800 kg	0,0				
Sone 1-3		3,8	1,97	1,50	3,47	5,7
Sone 4-7		1,5	2,80	1,50	4,30	2,3
Salat	220 000 stk	0,0				
Sone 1-3		5,3	0,69	0,50	1,19	2,7
Sone 4-7		2,5	1,21	0,50	1,71	1,3
Sum tilskudd grønnsaker		17,7				19,0
Potetprod. i Nord-Norge		4,1	1,69	0,20	1,89	0,8
SUM		51,7				96,4

Tabell 1.16 Post73.18 Frakttilskudd m.m., mill. kroner

	Budsjett 2022	Endring
Frakt korn	82,0	8,0
Frakt kraftfôr	161,0	17,2
Innfrakt slakt	150,0	15,0
Frakt egg	7,1	1,0
Sum	400,1	41,2

Tabell 1.17 Post 73.19 Pristilskudd korn

	1 000 tonn	Sats kr/kg	Endring kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring mill. kr
Prisnedskrivning					
Korn, norsk	1 157,8	0,851	0,550	1,401	636,8
Økologisk korn	15,0	1,961	0,550	2,511	8,3
Oljvekster, lupiner og bønner	14,3	2,718	0,550	3,268	7,9
Økologiske oljvekster, lupin, bønner	0,7	3,928	0,550	4,478	0,4
Fôrerter	3,8	1,585	0,550	2,135	2,1
Økologiske fôrerter	0,2	2,235	0,550	2,785	0,1
Sum norsk	1 191,8		0,550		655,6
- Herav 70 pst inneværende år	834,3				458,9
Importert karbohydratråvare, kraftfor	362,9	0,00	0,815	0,815	295,8
- Herav 50 pst inneværende år					147,9
Tilskudd matkorn	234,8	0,598	-0,598	0,000	-140,4
- Herav 50 pst inneværende år	117,4				-70,2
Sum					811,0
- Sum inneværende år					536,6

Tabell 1.18 Post 74. 11 Driftstilskudd, melk og kjøtt

		Antall	Sats kr per bruk/dyr	Endring kr per dyr/bruk	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Kumelk AK-sone 2	Foretak	538	164 550	70 000	234 550	37,7
Kumelk Ak-sone 1-3-4	Foretak	1 344	168 550	70 000	238 550	94,1
Kumelk AK-sone 5	Foretak	4 277	195 300	70 000	265 300	299,4
Kumelk AK-sone 6-7	Foretak	705	203 550	70 000	273 550	49,4
Geitemelk landet	Foretak	270	189 310	70 000	259 310	18,9
Ammekyr s. 1-4, 6-39 kyr	Dyr	28 785	3 664	2 100	5 764	60,4
40 og flere kyr	Foretak	398	146 560	84 000	230 560	33,4
Ammekyr s. 5-7, 6-39 kyr	Dyr	44 315	4 838	2 600	7 438	115,2
40 og flere kyr	Foretak	271	193 520	104 000	297 520	28,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-15,0
Sum driftstilskudd, melk og kjøtt						721,7

Tabell 1.19 Post 74.14 Tilskudd husdyr

	Fra	Til	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Melkekyr	1	14	91 795	5 328	775	6 103	71,1
	15	30	64 665	3 722	775	4 497	50,1
	31	50	38 508	2 260	775	3 035	29,8
	51 +		18 853	1 490	775	2 265	14,6
	Sum		213 821				165,6
Melkekyr, små og mellomstore bruk	6	23	90 436	1 650	840	2 490	41,5
	24	50	29 779	-1 355	-690	-2 045	27,8
	Sum		120 215				69,3
Ammekyr	1	50	102 771	4 290	1 000	5 290	102,8
	51+		4 679	880	450	1 330	2,1
	Sum		107 450				104,9
Andre storfe			569 758	798	400	1 198	227,9
Melkegeit, melkesau	1	125	27 192	1702	0	1 702	0,0
	126+		7 838	688	0	688	0,0
	Sum		35 030				0,0
Sau og ammegeiter	1	75	648 328	985	900	1 885	583,5
	76	150	201 416	985	450	1 435	90,6
	151+		101 826	209	0	209	0,0
	Sum		951 570				674,1
Avlsgris Sør-Norge 2)	1	35	17 454	498	0	498	0,0
Avlsgris Jæren	1	35	4 153	350	0	350	0,0
Avlsgris Nord-Norge	1	35	1 226	776	0	776	0,0
	Sum		22 833				0,0
Slaktegris 2)	1	1400	984 092	14	0	14	0,0
Slaktegris Jæren	1	1400	205 908	10	0	10	0,0
	Sum		1 190 000				0,0
Verpehøner S-Norge	1	1 000	484 854	11	0	11	0,0
Verpehøner N-Norge	1	1 000	21 943	25	0	25	0,0
Verpehøner, landet	1 001	7 500	2 824 774	7	4	11	11,3
	Sum		3 331 572				11,3
Rugeegg S-Norge	1	167 000	10 065 721	0,07	0,00	0,07	0,0
Rugeegg N-Norge	1	167 000	0	0,15	0,00	0,15	0,0
Rugeegg, landet	167 001	833 000	38 753 134	0,07	0,00	0,07	0,0
	Sum		48 818 856				0,0
Bifolk	1 +		48 335	600	200	800	9,7
Hjort over 1 år			5 243	515	250	765	1,3
Genbevaring	Storfe		5 132	3460	250	3 710	1,3
	Sau		16 944	310	0	310	0,0
	Geit		546	610	0	610	0,0
	Hest		713	1 200	0	1 200	0,0
	Sum		23 335				1,3
Bunnfradrag 35 pst. ¹⁾		35 %	38 200	6 000	0	6 000	0,0
Beløpsavgrensing				530 000	0 suspendert		8,8
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-11,9
Sum produksjonstilskudd, husdyr							1 262,3

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst. tilskudd husdyr og 65 pst. arealtilskudd

2) Unntatt Jæren

Tabell 1.20 Post 74.16 Beitetilskudd

	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Utmarksbeitetilskudd: Kyr, storfe, hest	256 659	822	270	1 092	69,3
Sau, lam, geit, kje	1 944 761	235	65	300	126,4
Beitetilskudd: Storfe m.m.	639 583	445	85	530	54,4
Småfe m.m.	2 291 601	50	10	60	22,9
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-2,0
Sum beitetilskudd	5 132 604				271,0

Tabell 1.21 Post 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd

	Antall dekar	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Kulturlandskapstilskudd alt areal	9 078 014	215	50	265	453,9
Bunnfradrag, 65 pst ¹⁾	38 200	6 000	0	6 000	0,0
Arealtilskudd, grovfôr	5 906 342				410,7
Innmarksbeitearealer	1 564 184				0,0
Arealtilskudd, korn	2 941 562				182,8
Arealtilskudd, potet	116 135				11,6
Arealtilskudd, grønnsaker	71 441				14,3
AK-tilskudd, frukt, bær og planteskoleareal	42 534				19,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					9,9
Sum, AK-tilskudd	9 078 014				1102,4

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

Arealtilskudd, grovfôr

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Sone 1	377 967	0	50	50	18,9
Sone 2	308 478	0	50	50	15,4
Sone 3	596 407	95	50	145	29,8
Sone 4	490 386	115	50	165	24,5
Sone 5 A	1 812 596	285	75	360	135,9
Sone 5 B Vestlandet	1 509 141	330	75	405	113,2
Sone 6	697 182	330	90	420	62,7
Sone 7	114 185	376	90	466	10,3
Sum grovfôr alle soner	5 906 342				410,7

Arealtilskudd, korn

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Sone 1	1 283 850	249	60	309	77,0
Sone 2 og 3	1 118 159	322	60	382	67,1
Sone 4	402 226	362	60	422	24,1
Sone 5 - 7	137 327	316	106	422	14,6
Sum korn, alle soner	2 941 562				182,8

Arealtilskudd, øvrige vekster

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Potet sone 1 -5	111 941	513	100	613	11,2
Potet sone 6 -7	4 194	1 265	100	1365	0,4
Sum poteter, alle soner	116 135				11,6
Grønnsaker sone 1 - 5	70 902	950	200	1150	14,2
Grønnsaker sone 6 - 7	539	1 950	200	2150	0,1
Sum grønnsaker, alle soner	71 441				14,3
Frukt sone 1 - 4	10 450	1 300	450	1750	4,7
Frukt sone 5 -7	12 230	2 050	450	2500	5,5
Sum frukt, alle soner	22 680				10,2
Bær sone 1 - 4	13 686	1 400	450	1850	6,2
Bær sone 5 - 7	6 168	1 850	450	2300	2,8
Sum bær, alle soner	19 854				9,0

Tabell 1.22 Post 74.19 Tilskudd til regionale miljøprogram, mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring mill. kr
Fordelt på regionene	601,1	601,1	185,0
Justert bevilgningsbehov			0,0
Landet			185,0

Tabell 1.23 Post 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Arealtilskudd					
Frukt og bær m.m.	2 784	1 650	0	1650	0,0
Grønnsaker	3 097	1 650	0	1650	0,0
Potet	883	800	0	800	0,0
Korn	74 213	400	100	500	7,4
Grovfôr	262 190	25	15	40	3,9
Økologisk areal 1. års karens	12 354	150	100	250	1,2
Grønngjødsling	5 003	500	0	500	0,0
Økologisk brakka	1 004	25	0	25	0,0
Sum arealtilskudd økologisk areal	361 528				12,5
Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon					
Melkekyr	7 782	3 600	500	4100	3,9
Ammekyr	4 430	2 500	500	3000	2,2
Andre storfe	17 306	730	0	730	0,0
Sau og melkesau	43 066	500	0	500	0,0
Melkegeit	665	353	0	353	0,0
Ammegeit	355	265	0	265	0,0
Avlsgris	358	517	0	517	0,0
Slaktegris	4 179	315	0	315	0,0
Sum tilskudd til økologisk husdyrproduksjon					6,1
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-2,2
Sum tilskudd til økologisk jordbruk					16,4

Tabell 1.24 Post 77.11 Tilskudd til dyreavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring
Tilskudd til veterinær reiser	56,2	54,8	6,5
Tilskudd til semin	25,6	25,6	5,0
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,3	14,3	0,0
Justert bevilgningsbehov			-1,4
Sum	96,1	94,7	10,1

Tabell 1.25 Post 77.12 Tilskudd til frøavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring
Tilskudd til frøavl	19,0	20,0	0,0
Tilskudd til lagring av såkorn	6,0	6,0	3,0
Justert bevilgningsbehov			1,0
Sum	25,0	26,0	4,0

Tabell 1.26 Post 77.13 Tilskudd til rådgivning. Mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring
Tilskudd til NLR og NGF	98,0	98,0	10,0
Justert bevilgningsbehov			0,0
Sum	98,0	98,0	10,0

Tabell 1.27 Post 77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak. Mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring
Utvikling av plantemateriale, nordisk	2,400	2,400	0,0
Utvikling av plantemateriale, oppformering	12,875	12,875	0,0
Utvikling av plantemateriale, Graminor	25,460	24,960	0,0
Frukt- og bærprogrammet, Graminor	1,500	1,700	0,0
Kvalitetstiltak settepotetavl	9,921	14,000	0,0
Justert bevilgningsbehov			3,7
Sum	52,156	55,935	3,7

Tabell 1.28 Post 77.17 Tilskudd fellesanlegg frukt

	Volum siste 3 år, tonn	Sats 2022 kr / kg	Endring kr/kg	Ny sats kr/kg ¹⁾	Endring mill. kr
Sum	10 436,6	1,62	0,35	1,97	3,7

1) Satsen vil variere med gjennomsnittlig volum siste 3 år

Tabell 1.29 Post 78.11 Tilskudd for avløsning

	Antall bruk/dyr	Kr per bruk/dyr	Endring kr /bruk/dyr	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Tilskudd per foretak	8 514	87 800	8 780	96 580	74,8
Melkekyr	213 820	4204	420	4 625	
Ammekyr	107 406	1161	116	1 277	
Andre storfe	569 662	701	70	771	
Melkegeit og melkesau	35 029	969	97	1 066	
Sau, ammegeit	951 429	482	48	530	
Avlsgris	41 082	1386	139	1 524	
Slaktegris	1 474 226	47	5	52	
Verpehøner, -ender, -kalkuner, -gjess	4 128 930	12,2	1,2	13,4	
Rugeegg	96 676 675	0,07	0,01	0,08	
Hester	24 310	1386	139	1 524	
Avlskaniner	960	345	35	380	
Gjess, ender, kalkuner, livkylling	2 709 159	4,24	0,42	4,66	
Slaktekylling	72 517 710	0,510	0,05	0,56	
Økologisk slaktekylling	238 098	1,510	0,15	1,66	
Revetisper	2 104	381	38	419	
Minktisper	6 579	112	11	123	
Hjort	7 462	471	47	519	
	Prognose		Endring	Utslag av tak	
Utslag av satsendringer	mill. kr	Endring pst.	mill. kr	mill. kr	
	1 214,0	10,00 %	121,4	-74,8	46,600
Justert bevilgningsbehov					-19,100
Sum tilskudd til avløsning for ferie og fritid					102,300

Tabell 1.30 Post 78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

	Antall dager	Sats kr/dag	Endring kr/dag	Endring mill. kr
Antall avløsningsdager	176 252	1 670	430	
Gjennomsnittsberegning	176 252	707	182	32,1
Utvidelse av ordningen				6,0
Justert bevilgningsbehov				-3,0
Sum				35,1

Tabell 1.31 Post 78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen

	Antall årsverk	Sats kr/å.v.	Endring kr/å.v.	Endring mill. kr
Tilskudd per vikar	240	283 900	10 500	2,5
Justert bevilgningsbehov				0,0
Sum				2,5

Tabell 1.32 Post 78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordningen

	Antall	Sats kr/pers.	Endring kr/pers	Endring mill. kr
Enbruker	505	105 200	0	0,0
Tobruker	73	168 320	0	0,0
Sum	651			0,0

Tabell 1.33 Kap. 4150 Jordbruksavtalen, inntekter

Post 85, Prisutjevningsbeløp kraftfôrråvarer	1000 tonn	Ref.pris kr/kg	Sats kr/kg	Endring kr/kg	Endring mill. kr
Sildemel	2		0	0,0	0,0
Soyamel	128	4	0	0,0	0,0
Andre fôrstoffer	19		0	0,0	0,0
Post 85	148,5				0,0
Sum kap. 4150					0,0